

Titel: Overvågning af plettet rørvagtel <i>Porzana porzana</i> som ynglefugl			
Dokumenttype: Teknisk anvisning	TA. nr.: A126	Version: 2	Oprettet: 08.02.2017
Forfattere: Thomas Eske Holm & Bjarne Søgaard Aarhus Universitet	Gyldig fra: 01.04.2017		
	Sider: 7		
	Sidst ændret: 03.2017		
TA henvisninger	DN01		

0 Indhold

1 Indledning	2
2 Metode	2
2.1 Tid, sted og periode.....	2
2.2 Udstyr	3
2.3 Procedure.....	3
2.3.1 Stam- og kortdata	3
2.3.2 Observationer og feltskema.....	3
3 Databehandling	4
4 Kvalitetssikring	5
4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering.	5
5 Bilag	5
5.1 Feltskema	5
7 Oversigt over versionsændringer	7

1 Indledning

Formålet med denne tekniske anvisning (TA) er at angive en kvalitetssikret, standardiseret og reproducerbar metode til at gennemføre overvågningen af ynglende plettet rørvagtel.

Plettet rørvagtel er en fåtallig ynglefugl i Danmark, som yngler i permanent våde sump- og engarealer med et lavt vandspejl i perioden 1. april-1. august. I yngletiden markerer hannerne deres territorium ved en karakteristisk sang gennem døgnets mørke timer. En syngende han (uanset om den kun høres en enkelt aften) tolkes i overvågningsammenhæng som værende et ynglepar, da hannerne dels flytter sig meget rundt i yngletiden, dels er det i praksis umuligt at kortlægge hunner og reder uden at forstyrre i urimeligt omfang.

Arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1.

2 Metode

Overvågning af plettet rørvagtel foretages af Miljøstyrelsens (MST) enheder gennem optællinger af syngende hanner beliggende i EF-Fuglebeskyttelsesområder.

Overvågningen af plettet rørvagtel er kategoriseret som Intensiv 1. Intensiv 1 står for opsøgende overvågning af artens bestandsstørrelse. Overvågningen består af en basisovervågning der omfatter bestandsstørrelse og udbredelse i de 26 EF-Fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget.

På feltskemaet til overvågning af plettet rørvagtel (bilag 5.1) er der fortrykte felter til angivelse af de parametre, der skal overvåges.

2.1 Tid, sted og periode

Plettet rørvagtel eftersøges hvert andet år (2017, 2019 og 2021) i de EF-Fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget.

Overvågning af arten gennemføres ved lytning efter hannens parringssang i varme og stille nætter. Hver lokalitet besøges to gange, første gang i perioden 15. april – 15. maj (forår) og anden gang i perioden 15. juni – 15. juli (sommer). Registreringer lægges overvejende i tidsrummene 22.00-02.00. Kolde nætter eller nætter med vedvarende regn, tåge og eller stærk blæst er uegnede til disse observationer og skal undgås.

Lokaliteter der undersøges for ynglende/syngende plettet rørvagtel består af kendte ynglelokaliteter for arten samt potentielle ynglelokaliteter. Højest prioritet gives til de lokaliteter, hvor arten har ynglet flere gange inden for de forudgående 15 år. Potentielle områder udgøres af større sumpområder samt ferske, våde enge med en vandstand på højst 30 cm.

Syngende hanner der observeres i forbindelse med overvågning af andre arter, primært rørdrum og rørhøg, uden for det fastsatte overvågningsvindue (15. april – 15. maj + 15. juni -15. juli) kan medtages.

2.2 Udstyr

Ved optælling medbringes håndkikkert (7-12 X forstørrelse). Derudover medbringes GPS, kompas, kort eller ortofoto til positionering af observationer, feltskema og skriveredskaber.

2.3 Procedure

2.3.1 Stam- og kortdata

Inden ynglesæsonen udarbejdes en oversigt over relevante ynglelokaliteter. Oversigten udarbejdes på baggrund af den lokale viden i MST-enhederne suppleret i rimeligt omfang med viden om plettet rørvagtel forekomst i Danmark herunder offentliggjorte artikler, atlaskortlægning og DOFbasen, eller kontakter til lokale. Oversigten holdes løbende ajourført og danner grundlag for følgende års overvågninger af arten.

Ynglelokalitetens stednavn, ansvarlig myndighed og dato registreres på feltskema (bilag 5.1). Hvis ynglelokaliteten ikke har et officielt stednavn som fremgår af kort fra Kort- og Matrikelstyrelsen, navngives ynglelokaliteten med henvisning til nærmeste stednavn, fx "sumpområde ca. 400 m vest for Avdebo".

Arealet, hvor arten planlægges eftersøgt, indtegnes som polygon på feltkort (landkort eller ortofoto) til efterfølgende registrering i Danmarks Naturdatabase. Såvel positive observationer som 0-observationer på egnede ynglelokaliteter registreres i Naturdatabasen.

2.3.2 Observationer og feltskema

Der udvælges en række observationspunkter, således at så stor en del af den potentielle ynglelokalitet som muligt dækkes. Fuglenes sangposter indtegnes på feltkortet.

Overvågede områder (polygoner) indtegnes på feltkortet og det samlede antal syngende hanner registreres i feltskemaet.

Hvis arten *ikke* yngler på den undersøgte lokaliteten (polygon) skrives "0" under "Antal syngende hanner i område (polygon)".

Der kan anvendes pejlinger med henblik på at gøre det lettere at skelne enkeltindivider fra hinanden under optællingen.

Når en plettet rørvagtel registreres ved det enkelte observationspunkt foretages en pejling ved hjælp kompas (360 grader). Pejlingen angives på feltkortet med en linie ud fra observationspunktet. Afstanden vurderes og den omtrentlige position af fuglen angives med en ring på pejlelinien. Hvis den selvsamme fugl kan høres ved næste observationspunkt, og det samtidigt vurderes, at den ikke har flyttet sig kan der foretages endnu en pejling til fuglen (krydspejling) med henblik på at tilvejebringe en mere præcis position af fuglen.

Plettet rørvagtel forekommer på ynglepladserne i to forskellige influx i ynglesæsonen, med hhv. et forårsinflux april-maj og et sommerinflux medio juni-medio juli. Det er derfor nødvendig med en faglig vurdering, hvorvidt der er tale om forskellige ynglende individer i de to perioder.

Konklusion på sæsonens syngende hanner. Feltet 'Antal syngende hanner på lokaliteten (vurderet):' skal **altid** udfyldes, også selvom arten ikke yngede (dvs. en 0-forekomst). Feltet udfyldes uanset antal besøg. Feltet udfyldes når sæsonens sidste besøg på lokaliteten er gennemført, idet der da drages en konklusion med hensyn til, hvor mange syngende hanner der skal angives for lokaliteten.

Det overvågede areal indtegnes på kort til digitalisering som polygon i Danmarks Naturdata.

3 Databehandling

Data fra feltskemaet (Bilag 5.1) overføres til indtastningsfladen for plettet rørvagtel i NaturAppl (programmet downloades fra Miljøportalen).

Hvis lokaliteten har været overvåget før, anvendes så vidt muligt samme polygon som sidst. Vælg "Kopier fra eksisterende sted" i NaturAppl.

Vejledning til NaturAppl mm. Findes på Miljøportalens hjemmeside:
<http://www.miljoportal.dk/Dokumenter%20alle/Vejledning%20til%20NaturAppl.pdf>

Registreringer af plettet rørvagtel, som FDC-Bio måtte gøre under overvågnings- eller forskningsaktiviteter, vil være til rådighed for relevante myndigheder eller blive indtastet i Naturdatabasen.

Ved indtastning i databasen overføres det overvågede område fra feltkort til databasen.

4 Kvalitetssikring

4.1 Kvalitetssikring af data og dataaflevering.

Den datatekniske anvisning for kvalitetssikring af terrestriske NOVANA-data i Naturdatabasen omfatter kvalitetssikringsprocedurer for selve indtastnings- og redigeringsprocessen samt det videre forløb i forbindelse med godkendelse af data.

Se den datatekniske anvisning her:

http://bios.au.dk/fileadmin/bioscience/Fagdatacentre/Biodiversitet/DN01_Naturdata.pdf

5 Bilag

5.1 Feltskema

Bilag 5.1 se næste side

BILAG 5.1	PLETTET RØRVAGTEL feltskema	NOVANA
-----------	-----------------------------	--------

Version 2 gældende fra 01.04.2017

Stamdata	
Dato, besøg #1 (forår):	Dato, besøg #2 (sommer):
Ansvarlig myndighed:	Inventør:

Kortdata
Stednavn:
Det undersøgte/overvågede område indtegnes på kort til senere registrering som polygon i Danmarks Naturdata

Overvågningsdata		
	Antal syngende hanner (Polygon)	Bemærkninger (f.eks. antal rugende fugle, unger mv.)
Besøg #1 (Forår)		
Besøg #2 (Sommer)		

Konklusion på sæsonens syngende hanner
Antal syngende hanner på lokaliteten (vurderet):

7 Oversigt over versionsændringer

Version	Dato	Emne:	Ændring:
2	08.02.2017	Intensiv 1	Arten går fra Intensiv 2 til Intensiv 1 og overvåges nu kun i de fuglebeskyttelsesområder hvor den er på udpegningsgrundlaget.